

УДК 378.14:004

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ В ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Юлія Соколова

аспірант кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,

м. Слов'янськ, Україна

ORCID ID 0000-0003-3216-0394

katasonova20111991@gmail.com

Анотація. Метою дослідження було висвітлення основних системних компонентів дистанційного навчання, нормативно-правове забезпечення навчання на відстані в Україні та переваги й недоліки впровадження дистанційних технологій у процес професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів. Дослідження ґрунтується на аналізі сучасної науково-педагогічної літератури з питань дистанційної освіти та власних напрацюваннях. У роботі обґрунтовано потребу в систематичному підвищенні кваліфікації вчителів незалежно від їхньої спеціалізації в умовах інформатизації освіти. Схарактеризовано науково-теоретичні основи та основні принципи побудови дистанційного навчання як педагогічної технології.

Ключові слова: інформатизація освіти; дистанційне навчання; професійна підготовка; навчально-виховний процес; педагогічна технологія; компоненти навчання; дидактичні принципи навчання; специфічні принципи навчання.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Процес інформатизації освіти став поштовхом для стрімкої модернізації підходів до здобуття освіти. Уведення інтерактивних засобів у будь-яку роботу з навчальним матеріалом і неординарне подання інформації – серед ключових завдань вищої школи в процесі підготовки фахівців. На сьогодні чітко визначено динаміку розвитку інформатизації науки та соціальної сфери діяльності людини, що вимагає більшого впливу новітніх технологій. При подальшому розвитку технологій, використанні сучасних можливостей комп'ютерних мереж і систем дистанційного навчання є перспектива покращення якості підготовки майбутніх випускників педагогічних ЗВО.

Дистанційні курси, які наразі широко використовуються в підготовці майбутніх учителів, є інтерактивною формою освіти на відстані; це варіативна, спрямована і контрольована самоосвіта, заснована на єдності самостійної праці слухачів та оцінки їхнього рівня підготовки. Кожен курс створює умови для професійного розвитку майбутніх спеціалістів у галузі освіти, допомоги студентам у розумінні необхідності перетворення свого мислення, пошуку нових можливостей самореалізації в професійній діяльності. У результаті оновлення освітніх стандартів і впровадження Концепції Нової української школи, що починається з її початкової ланки, перед майбутнім учителем виникають складні завдання. Підготовка фахівців початкової освіти у вищій школі потребує змін, передусім у методиці викладання ключових дисциплін освітніх галузей: «Мова і

література», «Природознавство» і «Математика». У цьому процесі значно зростає роль дистанційних форм навчання. Майбутні спеціалісти мають можливість розширити коло прийомів і методів подання інформації саме через сучасні засоби дистанційної освіти та мультимедійних технологій візуалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оновлення засобів навчання, пов'язане зі створенням системи дистанційної освіти й використанням комп'ютерних технологій, уже давно стало темою для обговорень і наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних науковців: І. Акчурін, І. Богданова, М. Бухаркіна, О. Говорунов, Т. Каменєва, М. Карпенко, Т. Койчева, С. Коняєв, В. Кухаренко, Л. Мікешина, О. Молчан, М. Опенков, О. Сідак, Д. Усенков, А. Хуторський, П. Вольф (P. Wolff), К. Сандерс (C. Saunders), Ч. Скотт (Ch. Scott), Ед. Тітел (E. Tittel) та ін., які аналізують різні аспекти розроблення й впровадження засобів дистанційного навчання в підготовці фахівців.

На сьогодні в багатьох розвинених країнах дистанційна освіта є повноцінною формою навчання, у якій застосовуються технології дистанційного навчання. У нормативних документах і науково-педагогічних розвідках виокремлюються дві групи зазначених технологій:

- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання (ДН) – система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості [7], це технології, що забезпечують активне спілкування викладачів зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методично організують індивідуальну роботу студентів із структурованим навчальним матеріалом, представленим в електронному вигляді;

- інформаційно-комунікаційні технології ДН – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації та супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, зокрема Інтернету [7].

Технологічність дистанційної освіти почали обговорювати ще в 60-ті роки ХХ століття. Як зазначає Л. Боремчук [2], у 1967 році на Міжнародній конференції з питань світової кризи освіти, що відбулась у Вільямсбурзі (США), дистанційну освіту визначили як педагогічну технологію. В «Енциклопедії педагогічних засобів, комунікацій і технологій» (Лондон, 1978 р.) П. Мітчел указав на дистанційну освіту як на педагогічну технологію, що є цариною досліджень і практики (в рамках системи освіти) та має зв'язки зі всіма сторонами організації педагогічних систем для досягнення специфічних і потенційно відтворюваних педагогічних результатів. Пізніше в 1986 році належність дистанційної освіти до педагогічних технологій була підтверджена ЮНЕСКО [2].

На думку В. Ортинського, у будь-якій педагогічній технології можна виокремити декілька компонентів:

- концептуальний, який відображає «ідеологію» проектування і впровадження педагогічної технології;
- змістово-процесуальний, що втілює мету, зміст навчального матеріалу, методи і форми навчання, виховання, розвиток учнів;
- професійний компонент, пов'язаний з успішністю функціонування та відтворення спроектованої педагогічної технології, із рівнем педагогічної майстерності вчителя.

До того ж педагогічна технологія має відповідати методологічним вимогам (критеріям технологічності), а саме: концептуальності, системності, керованості, ефективності, відтворюваності [6]. Зазначені положення є актуальними стосовно технології дистанційного навчання, особливо на етапі проектування дистанційного курсу.

Як зазначає В. Безпалько в роботі «Складові педагогічної технології», технологія навчання передбачає управління дидактичним процесом й відповідно до цього виділяє два основні принципи розробки педагогічної технології: принцип природовідповідності, що відповідає природним механізмам засвоєння досвіду тими, хто навчається, їхнього інтелектуального розвитку; принцип інтенсивності дидактичного процесу, який дозволяє оптимізувати вирішення дидактичних завдань [1]. Цю позицію підтримують й сучасні фахівці з питань дистанційної освіти (В. Кремень, Є. Рибалко, С. Сисоєва, А. Хуторський та ін.), які вважають, що організація дистанційного навчання має ґрунтуватися на традиційних дидактичних принципах. Доповнені сучасними умовами та критеріями інформаційно-комунікаційного навчального середовища ці принципи сформували суттєво нову освітню систему.

Формулювання цілей статті. Спробуємо висвітлити основні системні компоненти дистанційного навчання, нормативно-правове забезпечення навчання на відстані в Україні, переваги й недоліки впровадження дистанційних технологій у процес професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Результати дослідження. Процес організації дистанційного навчання як педагогічної технології слід розглядати як цілісну систему. Для планування, регулювання та управління цього процесу слід визначити її системні компоненти, а саме: цільовий, змістовий, операційно-діяльнісний, стимулювально-мотиваційний, контрольо-регулювальний, оцінювально-результативний. Усі складові цього навчально-виховного процесу є взаємозалежними та взаємодоповнювальними.

Як і в аудиторному навчанні, цільовий компонент забезпечує розуміння педагогами мети викладання кожного предмета, його конкретних розділів і тем та подальшу передачу цього усвідомлення учням. Цей процес залежить від попереднього матеріалу, рівня освіченості та вихованості учнів, а головне – від цілеспрямованості вчителя, уміння поставити і роз'яснити учням цілі та завдання [5]. Почасту вчителі початкових класів не в змозі до кінця розкрити цей компонент у професійній діяльності через низький рівень освіченості,

недостатній навчальний досвід і певні психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку.

У навчальному процесі змістовий компонент містить усе те, що формує поняття «зміст освіти», – систему наукових знань, навичок і вмінь.

Зміст загальної освіти має відповідати таким вимогам:

1. Забезпечення особистісного розвитку учнів у навчально-пізнавальній діяльності.
2. Забезпечення загальної та професійної підготовки учнів.
3. Урахування реальних можливостей навчального процесу конкретних освітньо-виховних систем.
4. Забезпечення єдності навчання, виховання, розвитку та самовдосконалення учнів.
5. Підготовка громадян України до майбутньої професійної діяльності та формування активної життєвої позиції [13].

Операційно-діяльнісний компонент – це організація практичної навчально-пізнавальної діяльності учнів для опанування змісту освіти. Цей компонент визначають як процесуальний, методичний. Основні його складові – принципи, методи, форми, засоби навчання [13]. Ефективність цього компонента забезпечується активною взаємодією учителів й учнів, що є актуальним і для дистанційного навчання, бо сучасні технології дозволяють спілкуватися як синхронно, так і асинхронно за допомогою сучасних діалогічних методів, прийомів і форм педагогічної взаємодії.

Одним із найважливіших складових навчального процесу є стимулювально-мотиваційний компонент. Процес формування мотивації навчальних дій є обов'язковим етапом у діяльності педагога. Глибокі, міцні, емоційно забарвлені та змістовні мотиви сприяють покращенню навчально-пізнавальної діяльності учнів і надають їм конкретну спрямованість [13]. Технології дистанційного навчання є ефективним засобом подання матеріалу не лише в усній або письмовій формі, а й унаочнення, що досягається за допомогою якісної інфографіки, оволодіння якою особливо актуально для вчителів початкових класів, ураховуючи вікові особливості учнів початкової школи.

Контрольно-регульовальний компонент спрямований на визначення ефективності функціонування всієї моделі навчального процесу, діагностики результатів дій кожного її компонента, своєчасне внесення оптимальних корективів [13]. У дистанційному навчанні контроль здійснюється за допомогою практичних робіт, які можуть бути викладені в різній формі (тести, форум, семінар, глосарій, вікі тощо).

Завершальним у навчальному процесі є оцінювально-результативний компонент, у результаті засвоєння якого є знання, способи діяльності, творчі вміння, навички, світоглядні цінності; кожен предмет має свої особливості і є специфічною часткою в загальноосвітній підготовці [13]. Дистанційне навчання

передбачає розгалужену систему оцінювання, що визначає рівень знань автоматично, наприклад, через тестування або через індивідуальний аналіз кожної роботи студента, якщо завданнями передбачено розгорнуту відповідь, проект, творче завдання тощо.

Зазначимо, що останнім часом перелік дидактичних принципів навчання було оновлено [11], традиційні дидактичні принципи розширено відповідно до специфіки дистанційної форми навчання, бо основні закони і принципи дидактики функціонують інакше в умовах нового інформаційно-освітнього середовища [10].

Отже, зіставляючи традиційні дидактичні принципи й особливості дистанційного навчання, О. Рибалко класичний принцип скерованості навчання на розв'язання завдань навчання, виховання і розвитку визначила як *принцип креативного характеру пізнавальної діяльності*, а традиційний дидактичний принцип відповідності фундаментальності освіти пізнавальним потребам того, хто навчається, знаходить своє відображення в *принципі вільного вибору одержуваної інформації шляхом визначеної діяльності* [14]. З огляду на обов'язок майбутнього вчителя початкових класів бути обізнаним у різних галузях освіти і визначати залежності між різноманітними процесами навколишнього світу логічно продовжити попередній *принципом вільного вибору інформації шляхом її отримання з різних джерел* [15].

Наступним слід визначити *принцип індивідуальної освітньої діяльності слухачів*, відповідно до якого студент має самостійно обирати ціль, форму та темп роботи в різноманітних освітніх галузях. Однак паралельно з цим принципом передбачається контроль і планування роботи слухачів. Не менш важливим є *принцип створення слухачами особистісної освітньої продукції* за тими модулями, що вивчаються, є ефективним засобом мотивації й освітньої самореалізації [15□15]. Наочність дистанційного навчання забезпечується за допомогою *принципу віртуалізації освіти та системного структурування інформації* з використання символік, відеофільмів, електронних навчальних програм, інтерактивних методик тощо [16].

Процес розвитку та використання інформаційних технологій супроводжується *принципом ідентифікації*, який полягає в необхідності контролю самостійного виконання завдань, через те, що при дистанційному навчанні надається більше можливості для фальсифікації навчання, ніж, наприклад, при очній або заочній формах [14]. І, нарешті, слід указати на *принцип інтерактивності*. Наразі інтерактивність пропонують використовувати як критерій якості навчальних програм. А. Хуторської зазначає, що розвиток нових методів навчання на базі сучасних інформаційних технологій, штучного інтелекту, мультимедіа, телематичних систем та інших є реалізацією принципу інтерактивності в усіх нових формах [17].

Одним із найважливіших у системі дистанційного навчання вважається принцип наочності, що в умовах функціонування інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища трансформується в *принцип*

мультимедійності [18]. За Л. Гавріловою, цей принцип демонструє значно більший рівень наочності порівняно з традиційними навчальними засобами та сприяє поєднанню конкретного з абстрактним, раціонального з ірраціональним, теоретичних знань із практичною діяльністю.

Таблиця 1.

Принципи дистанційного навчання

Класичні дидактичні принципи	Специфічні принципи дистанційного навчання
<ul style="list-style-type: none"> ➤ принцип наочності; ➤ принцип свідомості й активності; ➤ принцип послідовності й систематичності; ➤ принцип міцності знань; ➤ принцип зв'язку навчання з життям; ➤ принцип емоційності; ➤ принцип поєднання інтересу й відповідальності. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ принцип креативного характеру пізнавальної діяльності; ➤ принцип вільного вибору одержуваної інформації шляхом визначеної діяльності; ➤ принцип вільного вибору інформації шляхом її отримання з різних джерел; ➤ принцип індивідуальної освітньої діяльності слухачів; ➤ принцип віртуалізації освіти та системного структурування інформації; ➤ принцип створення слухачами особистісної освітньої продукції; ➤ принцип ідентифікації; ➤ принцип інтерактивності; ➤ принцип мультимедійності.

Звернемо увагу на нормативно-правове забезпечення сучасної дистанційної освіти. У Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні (2000) [4], Положенні про дистанційне навчання (2013) [7] та Указі Президента «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій» [12] головною метою визначено забезпечення загальнонаціонального доступу до освітніх ресурсів шляхом використання сучасних інформаційних технологій і телекомунікаційних мереж, надання умов для реалізації громадянами своїх прав на освіту. Цими державними документами визначено основні завдання системи дистанційної освіти в Україні, а саме:

- застосування дистанційних технологій не лише в дистанційній освіті, а й в усіх формах навчання: очній, заочній, екстернаті;
- упровадження технологій дистанційного навчання на всіх рівнях як повної освіти (середньої, професійно-технічної, довузівської, вищої та післядипломної), так і навчання за окремими курсами або блоками курсів;

- інтеграція системи дистанційної освіти у світову систему сучасної освіти тощо [4].

Згідно з Положенням про дистанційне навчання № 466 від 25.04.2013 р. під дистанційним навчанням розуміється процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається індивідуально в основному за взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій у закладах післядипломної освіти або структурних підрозділах вищих навчальних закладів, наукових і освітньо-наукових установ, що здійснюють післядипломну освіту [7].

Перевагами дистанційного навчання є:

- гнучкість навчання: вибір навчального закладу, місця і часу навчання;
- інформаційна забезпеченість: доступ до комплекту навчальних матеріалів у електронному вигляді безпосередньо з сервера вищого навчального закладу та Інтернет-ресурсів;
- індивідуалізація навчання: послідовність вивчення дисциплін на основі індивідуального графіка;
- інтерактивність навчання: забезпечення зворотнього зв'язку і постійної підтримки;
- паралельність навчання: без відриву від основної діяльності, можливість одночасного навчання в декількох закладах, зокрема закордонних;
- економічність: ефективне використання навчальних площ і технічних засобів, заощадження коштів студентами;
- висока самоорганізація студентів: прагнення до здобуття знань, підвищення творчого та інтелектуального потенціалу, опанування новітніми інформаційними технологіями.

Недоліки дистанційного навчання [3]:

- немає прямого очного спілкування між студентами та викладачем;
- необхідна наявність відповідного технічного та програмного забезпечення, можливість доступу до інформації та використання засобів дистанційного навчання;
- ключовою проблемою є проблема аутентифікації користувача при перевірці знань;
- обов'язковою є наявність цілого ряду індивідуальних психологічних умов;
- відсутній постійний контроль над тими, хто навчається; відчувається нестача практичної роботи;
- великі затрати на проектування та створення системи дистанційного навчання, організацію курсів дистанційного навчання і купівлю необхідного обладнання;
- розроблення курсів дистанційного навчання є дуже трудомістким процесом, створення однієї години інтерактивного мультимедійного матеріалу займає понад 1000 годин роботи професіоналів.

Окрім того, згідно зі Стратегією розвитку інформаційного суспільства в Україні основними засадами розвитку інформаційного суспільства визначено пріоритетні заходи, здійснення яких забезпечить удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві, створить умови для приведення рівня і якості освітнього потенціалу відповідно до вимог кадрового забезпечення інноваційного розвитку України. Серед цих заходів: створення системи дистанційного навчання, зокрема для осіб з обмеженими можливостями та дітей, які перебувають на довготривалому лікуванні [8].

Слід згадати й про ключові напрями інформатизації вітчизняної вищої освіти, що були визначені в Національному інституті стратегічних досліджень:

- поширення відкритих освітніх курсів (приклад успішної реалізації – громадський проект «Prometheus»), які можуть бути здійснені в різних форматах: відеолекції, матеріали, підручники, тести, спеціальні комп'ютерні програми тощо;

- розвиток моделі «змішаного навчання» (Blended Learning) на основі поєднання нових і традиційних форматів навчання;

- зміна підходів до планування навчальних приміщень, створення відкритих просторів (OpenSpace), аудиторій для командної роботи, мультимедійних середовищ, які забезпечують дистанційну комунікацію;

- побудова відповідної інфраструктури [8].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Огляд вітчизняних і зарубіжних наукових здобутків дозволяє стверджувати, що дистанційне навчання – педагогічна технологія, що містить такі компоненти: концептуальний, змістово-процесуальний і професійний. Слід додати, що дистанційне навчання як педагогічна технологія має відповідати критеріям технологічності (концептуальності, системності, керованості, ефективності, відтворюваності). Спираючись на те, що технологія навчання передбачає управління дидактичним процесом, можна стверджувати, що дистанційне навчання має ґрунтуватися як на традиційних дидактичних принципах, так і на специфічних, притаманних дистанційному навчанню.

Має місце думка, що процес організації педагогічної технології, якою є дистанційне навчання, слід розглядати як цілісну систему, що містить системні компоненти. Ці складові системи необхідні для планування, регулювання та управління процесом дистанційного навчання і є взаємозалежними та взаємодоповнювальними.

Нині технологія дистанційного навчання залучилася підтримкою з боку держави та має своє досить вагоме й розгалужене нормативно-правове забезпечення, що визначає основні положення, завдання та мету дистанційного навчання. Визначено його переваги та недоліки, ключові напрями інформатизації освіти, що забезпечать удосконалення навчально-виховного

процесу, доступність та ефективність освіти і підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беспалько, В. (1989) *Слагаемые педагогической технологии*. Москва, Россия: Педагогика.
2. Боремчук, Л. (б.д.). *Дистанційне навчання як педагогічна технологія*. Взято з <http://intkonf.org/boremchuk-li-distantsiynе-navchannya-yak-pedagogina-tehnologiya/>.
3. Гаврілова, Л. (2014). *Система формування професійної компетентності майбутніх учителів музики засобами мультимедійних технологій*. Київ, Україна.
4. Демида, Б. (2011). *Системи дистанційного навчання: огляд, аналіз, вибір*. Львів, Україна: Вісн. Нац. ун-ту «Львів. Політехніка».
5. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. (2000, 20 грудня). Київ, Україна: НТУ «КП».
6. Міхеєва, Л. В. (2004). *Історія педагогіки і загальної педагогіки*. Хмельницький, Україна: ХДУ.
7. Муковіз, О. (2013). Особливості організації дистанційного навчання у системі неперервної освіти вчителів початкової школи. *Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди»*. Педагогіка. Психологія. Філософія, 28(2), 211–218. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdpu_2013_28_2_42.
8. Новітні тенденції розвитку вищої освіти та освіти протягом життя: перспективи для України. *Національний інститут стратегічних досліджень*. Грудень 2016. Аналітична записка. Взято з <http://www.niss.gov.ua/catalogue/14/>.
9. Ортинський, В. Л. (2009). Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ, Україна: Центр учбової літератури.
10. Положення про дистанційне навчання № 466. (2013, 25 квітня). Взято з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
11. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні № 386-р. (2013, 15 травня). Взято з <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>.
12. Рыбалко, Е. В. (2000). Сравнительный анализ дидактических принципов традиционного и дистанционного образования. *Материалы II Международной конференции «Интернет, образование, наука 2000»*. (С. 161–163). Винница, Украина.
13. Сисоєва, С. О. (2003). Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, 3–4, 78–87.
14. Солдаткин, В. И. (2003). *Преподавание в сети Интернет: учеб. пособие*. Москва, Россия: Высшая школа.
15. Трохименко, В. (2004). Дистанційне навчання педагогічних працівників: досвід і проблеми. *Післядипломна освіта в Україні*, 29–32.
16. Наказ Президента України «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій» від 20 жовтня 2005 р., *Урядовий кур'єр*, 1497.
17. Хуторской, А. (2002). Дистанционное обучение и его технологии. *Компьютерра*, 36, 26–30.
18. Ягупов, В. В. (2002). *Педагогіка*. Київ, Україна: Либідь.

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В ПОДГОТОВКЕ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

Юлия Соколова

Ю. СОКОЛОВА

Дистанційне навчання як педагогічна технологія в підготовці вчителів початкових класів

аспирант кафедри педагогіки и методики технологического и
профессионального образования
ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»,
г. Славянск, Украина
ORCID ID 0000-0003-3216-0394
katasonova20111991@gmail.com

Аннотация. Целью данной работы было освещение основных системных компонентов учебно-воспитательного процесса, нормативно-правовое обеспечение обучения на расстоянии в Украине, а также преимущества и недостатки внедрения дистанционных технологий в процесс профессиональной подготовки будущих учителей начальных классов. Исследование основывается на анализе современной научно-педагогической литературы по вопросам дистанционного образования и собственных наработках. В статье охарактеризованы научно-теоретические основы и основные принципы построения дистанционного обучения, как педагогической технологии.

Ключевые слова: информатизация образования; дистанционное обучение; дистанционный курс; профессиональная подготовка; учебно-воспитательный процесс; компоненты обучения.

DISTANCE LEARNING AS PEDAGOGICAL TECHNOLOGY IN PRIMARY SCHOOL TEACHERS' TRAINING

Yuliia Sokolova

PhD student of Department of Pedagogy and Methodology of
Technological and Vocational Education
SHEE "Donbass State Pedagogical University"
Sloviansk, Ukraine

ORCID ID 0000-0003-3216-0394
katasonova20111991@gmail.com

Abstract. Today distance learning has become one of the main forms of training and has spread in many countries worldwide. The rapid development of technologies, the growth of the education importance and global informatization make distance learning one of the priorities of modern education. The issues of developing and implementing the distance learning courses into future primary school teachers' training, which greatly improve the education quality, are relevant.

The aim of this work was to highlight the main system components of the educational process, the security of distance learning in Ukraine and advantages and disadvantages of the implementation of some distance technologies in the process of future teachers' professional training. The study is based on analysis of scientific studies of native and foreign researchers (V. Bezpalko, L. Borechuk, L. Mikheieva, V. Ortinskyi, V. Yahupov et al.) and the author's own work. During the research the general logic methods and techniques of knowledge were used: analysis, synthesis, comparison, generalization for studying scientific literature, official normative documents, to check the positions of scientists about the components of pedagogical technology of distance learning.

The author describes the organization of distance education as an integral process and defines the main components of educational process, according to the researches of significant scientists. Moreover, it was mentioned about specific didactic principles, that are inherent for a distance form of learning and the efficiency of structure of the educational course with the given material in electronic form with the system of hyperlinks. A fast development of information technologies and

an accessibility of new instrumental funds make a teacher update systematically the materials of teaching, correct the content of the lesson and soon.

Key words: distance studying; distance course; professional training; educational process; study components.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bepalko, V. (1989). *The constituents of pedagogical technology*. Moscow, Russia: Pedagogika.
2. Boremchuk, L. (n.d.). *Distance learning as pedagogical technology*. Retrieved from <http://intkonf.org/boremchuk-li-distantiynе-navchannya-yak-pedagogina-tehnologiya/>.
3. Havrilova, L. (2014). *System of developing future music teachers' professional competence by means of multimedia technologies*. Kyiv, Ukraine.
4. Demyda, B. (2011). *System of distance learning: overview, analysis, choice*. Lviv, Ukraine: Visn. Nats. Un-tu "Lviv. Politekhnik".
5. *The Concept of distance learning development in Ukraine*. (2000, 20 December). Kyiv, Ukraine: NTU "KPI".
6. Mikheieva, L. V. (2004). *History of pedagogy and general pedagogy*. Khmelnytskyi, Ukraine: KhDU.
7. Mukoviz, O. (2013). The features of organizing distance learning in the system of primary school teachers' continuing education. *Humanitarnyi visnyk Derzhavnoho vyshchoho navchalnoho zakladu "Pereiaslav-Khmelnytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni H. S. Skovorody"*. *Pedahohika. Psykholohiia. Filosofiia*, 28(2), 211-218. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdpu_2013_28_2_42.
8. Innovative trends of development of higher education and lifelong education: perspectives for Ukraine. (2016). *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. Analitychna zapyska*. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/catalogue/14/>.
9. Ortynskyi, V. L. (2009). *Pedagogy of higher education establishments*. Kyiv, Ukraine: Tsentr uchbovoi literatury.
10. Regulation on Distance Learning #466. (2013, April, 25). Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
11. About approving Strategy of development of information society in Ukraine #386-r. (2013, May, 15). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>.
12. Rybalko, E. V. (2000). Comparative analysis of didactic principles of traditional and distance learning. *Proceedings of II International conference "Internet, education, science 2000"*. (P. 161–163). Vinnytsa, Ukraine.
13. Sysoieva, S. O. (2003). Problems of distance learning: pedagogical aspect. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*, 3–4, 78–87.
14. Soldatkin, V. I. (2003). *Prepodavanie v seti. Internet*. Moscow, Ukraine: Vysshya shkola.
15. Trokhimenko, V. (2004). Distance education of educators: experience and problems. *Pisliadyplomna osvita v Ukraini*, 29–32.
16. Order of the President of Ukraine On the Priority Tasks for the Implementation of the Latest Information Technologies. (2005, October, 20). *Uriadovyi kurier*, 1497.
17. Khutorskoy, A. (2002). Distance education and its technologies. *Kompiuterra*, 36, 26–30.
18. Yahupov, V. V. (2002). *Pedagogy*. Kyiv, Ukraine: Lybid.

Матеріали надійшли до редакції 30.11.2018 р.